

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/260/2019
Identifikačné číslo spisu:	6111227411
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:6111227411.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne U. A., bývajúcej v Q., zastúpenej JUDr. Rastislavom Skybom, advokátom, so sídlom v Žiline, Farská č. 6, proti žalovanému H. U., bývajúcemu v R., zastúpenému Advokátskou kanceláriou Urbáni & Partners, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Skuteckého č. 17, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/162/2011, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. septembra 2016, sp. zn. 16Co/91/2015, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. septembra 2016 sp. zn. 16Co/91/2015 spolu s rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica zo 17. mája 2017 č. k. 16C/162/2011-306 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. septembra 2017 sp. zn. 16Co/298/2017 z r u š u j e a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2014, č. k. 16C/162/2011-236 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.800 EUR s 8,5 % úrokom z omeškania zo sumy 8.800 EUR od 1. septembra 2013 do zaplattenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodol na základe zistenia, že žalobkyňa bola podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností evidovaných na LV XXXX kat. úz. R., a to bytu č. X na štvrtom poschodí bytového domu orientačné č. X na F., v podiele 5/6 a žalovaný v podiele 1/6, ktoré žalovaný užíval v celosti bez súhlasu žalobkyne od r. 2005 bez toho, aby žalobkyni poskytol za užívanie protihodnotu. Podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica z 10. októbra 2013 č. k. 16Co/325/2013-286 tak, že nehnuteľnosť bola prikázaná do vlastníctva žalobkyne za náhradu 13.166,67 EUR. Žalobkyňa tak požadovala náhradu za užívanie od 1. decembra 2009 do 31. júla 2013, za obdobie 44 mesiacov x 200 EUR/mesiac, spolu v sume 8.800 EUR. Súd prvej inštancie nariadil na zistenie výšky bezdôvodného obohatenia znalecké dokazovanie. V znaleckom posudku č. 4/2014 znalec vyčíslil výšku mesačného nájomného na sumu 273,70 EUR a uviedol výšku obvyklého nájmu v danej lokalite v sume od 250 do 280 EUR, preto považoval uplatnený nárok za primeraný, lebo za užívanie 5/6 podielu zodpovedá výška odplaty sume 228 EUR. Nebolo sporné, že žalovaný užíval nehnuteľnosť výlučne sám, preto považoval uplatnený nárok za dôvodný a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť požadovanú sumu

8.800 EUR. Žalovaný sa dostal do omeškania s plnením už od 1. septembra 2013, preto žalobkyni vznikol aj nárok na zákonný úrok z omeškania vo výške 8,5 % zo sumy 8.800 EUR. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného, uznesením z 29. septembra 2016, sp. zn. 16Co/91/2015 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 8,5 % úrok z omeškania zo sumy 8.800 EUR od 1. septembra 2013 do zaplataenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.800 EUR, ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Uviedol, že z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobkyňa v žalobnom návrhu a po jeho zmene požadovala 8,5 % úrok z omeškania z dlžnej sumy. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu rozhodol o uplatnenom príslušenstve pohľadávky bez toho, aby vo svojom rozhodnutí odstránil nejasnosť vyčíslenia úroku z omeškania. Jeho rozhodnutie je v tejto časti preto predčasné. Uložil okresnému súdu v ďalšom konaní povinnosť znovu posúdiť uplatnený úrok z omeškania a po preukázaní, že boli zachované procesné práva účastníkov konania znovu rozhodnúť o príslušenstve žalobnej pohľadávky tak, aby nebolo pochyb, o akom úroku z omeškania z hľadiska jeho vyčíslenia rozhodol. V závere uviedol, že odvolanie žalovaného sa netýkalo tej časti výroku rozsudku, ktorou mu súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.800 EUR, preto v tejto časti ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Uviedol, že v novom konečnom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

3. Žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) podal proti II. výroku uvedeného uznesenia odvolacieho súdu dovolanie s tým, že jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Namietal nedostatočné odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu. Mal za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočnenie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, pretože neprihliadol na ním predložené dôkazy v konaní. Poukázal aj na nesprávne konštatovanie odvolacieho súdu, že nakoľko odvolanie žalovaného sa netýkalo tej časti výroku, ktorou mu okresný súd uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.800 EUR, tak v tejto časti nechal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Odvolací súd však ale mal podľa jeho tvrdenia rozhodnúť o celej prejednávanej veci. V závere žiadal odložiť vykonateľnosť právoplatného uznesenia. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k predmetnému dovolaniu nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania, dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý

proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

9. Žalovaný v zmysle uplatnenej procesnej vady namietal nedostatočné odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu. Mal za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočnenie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces, pretože neprihliadol na ním predložené dôkazy v konaní. Poukázal aj na nesprávne konštatovanie odvolacieho súdu, že nakoľko odvolanie žalovaného sa netýkalo tej časti výroku, ktorou mu okresný súd uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8 800 Eur, tak v tejto časti nechal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Odvolací súd však ale mal podľa jeho tvrdenia rozhodnúť o celej prejednáwanej veci.

10. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal námietkou žalovaného týkajúcou sa nerozhodnutia krajského súdu o celej prejednáwanej veci v rámci odvolacieho konania.

11. Podľa § 124 ods. 1 CSP sa každé podanie posudzuje podľa jeho obsahu.

12. Podľa ustanovenia § 212 CSP rozsudkom sa má rozhodnúť o celej prejednáwanej veci. Ak je to však účelné, môže súd rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe.

13. Podľa § 378 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie.

14. Podľa § 212 prvej vety v spojení s § 378 CSP odvolací súd musí rozhodnúť o celom predmete odvolania. Ak súd prvej inštancie, alebo odvolací súd prizná len časť nároku a o zostávajúcej časti zabudne rozhodnúť, takýto postup súdu nie je správny, lebo tým porušil ustanovenie § 212 CSP.

15. Odvolací súd uložil prvým zrušujúcim výrokom okresnému súdu v ďalšom konaní povinnosť znovu posúdiť uplatnený úrok z omeškania a po preukázaní, že boli zachované procesné práva účastníkov konania, znovu rozhodnúť o príslušenstve žalobnej pohľadávky tak, aby nebolo pochyb, o akom úroku z omeškania z hľadiska jeho vyčíslenia rozhodol. Vo výroku II., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.800 EUR, ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý, pretože odvolací súd mal za to, že odvolanie nebolo proti nemu podané. Z obsahu odvolania (§ 124 ods. 1 CSP) avšak podľa dovolacieho súdu vyplýva, že žalovaný ho podal proti celému rozsudku okresného súdu, keď v ňom uviedol, že rozhodnutie okresného súdu považuje po skutkovej ako aj po právnej stránke vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal za nesprávne. V zmysle čoho požadoval zmenu celého rozsudku súdu prvej inštancie a to tak, že návrh žalobkyne bude v celom rozsahu zamietnutý prípadne sa vec vráti tomuto súdu ďalšie konanie.

16. Keďže bol odvolaním napadnutý celý rozsudok súdu prvej inštancie, výrok, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.800 EUR ostal zo strany odvolacieho súdu nesprávne nedotknutý. Vzhľadom na uvedené došlo v odvolacom konaní k procesnej vade podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého uznesenia sa nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

18. V prejednávanej veci žalovaný dovolaním napadol výrok uznesenia odvolacieho súdu, ktorý sa dotýkal veci samej ohľadom povinnosti žalovaného uhradiť žalobkyni istinu vo výške 8.800 EUR. Výrok o priznaní úroku z omeškania z vyššie uvedenej istiny, o ktorom sa rozhodlo prvým výrokom uznesenia, síce podľa obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) žalovaný nenapáda, no ten je jednostranne závislý od existencie rozhodnutia vo veci samej. Závislosť výrokov od seba vyplýva z charakteru konkrétneho právneho vzťahu. Vo všeobecnosti možno o závislosti hovoriť vtedy, ak medzi výrokmi existuje istý vzťah prejudiciality. Zrušením uznesenia odvolacieho súdu vo veci samej uznesenie o úroku z omeškania z uvedenej istiny ako závislé rozhodnutie stráca svoj podklad. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ustálila, že závislým výrokom môže byť nielen (opravným prostriedkom nedotknutý) výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004).

19. So zreteľom na uvedené v prejednávanej veci bolo nevyhnutné zrušiť celé uznesenia odvolacieho súdu okrem dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu aj naň nadväzujúci rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo 17. mája 2017 č. k. 16C/162/2011- 306 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. septembra 2017 sp. zn. 16Co/298/2017 a to bez ohľadu na prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalovaného smerujúceho proti týmto rozhodnutiam, pretože ide o výrok (rozhodnutie) závislý od rozhodnutia o výroku, ktorý bol napadnutý dovolaním (§ 439 písm. a/ CSP); v opačnom prípade by tieto rozhodnutia o úroku z omeškania bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej zostali osamotené a strácali by rozumný zmysel, čo by odporovalo princípu právnej istoty (I. ÚS 549/2015).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.